

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการ
นิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้าร่วมการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการจำนวน 50
คนที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ที่กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลกำหนดคือเป็นพยาบาลวิชาชีพระดับ
ชำนาญการหรือพยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้างานหรือผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะสาขา มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารทางการพยาบาล มีความรู้ทักษะในงานบริหารอย่างน้อย 3 ปี
และปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ 7 ปี ขึ้นไป หรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชามี
ประสบการณ์การเป็นผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการมาแล้วตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป

สถานที่ดำเนินการวิจัย

โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการประกอบด้วย
คำถามที่เกี่ยวกับอายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย/
หัวหน้าหน่วยงาน รองหัวหน้าหอผู้ป่วย/รองหัวหน้างาน ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
ปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการ
พยาบาลนอกเวลาราชการ การเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการบริหารการพยาบาล/การนิเทศ
การพยาบาลในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา

2. แนวคำถามแบบเจาะลึกในการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. แบบบันทึกภาคสนาม (field notes) โดยจะใช้บันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสังเกตการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย รวมทั้งบันทึกการสะท้อนผลการปฏิบัติ (reflection) ของผู้วิจัยเอง

4. เครื่องบันทึกเสียง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นได้แก่แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แนวคำถามแบบเจาะลึกในการประชุมกลุ่ม ไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย 1) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ 2) หัวหน้างานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ 3) ประธานคณะกรรมการประกันคุณภาพการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ 4) อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสมของเนื้อหา การใช้ภาษา และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความชัดเจนด้านเนื้อหาและความเหมาะสมก่อนนำไปใช้

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของโรงพยาบาลนครพิงค์ เพื่อขอความเห็นชอบในการทำวิจัย และเมื่อได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ทุกคน เพื่อแนะนำตัวและอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนในการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนมีอิสระและมีเวลาในการตัดสินใจในการเข้าร่วมในการทำวิจัย ซึ่งการให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและเข้าร่วมในการวิจัยนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคน ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับและในช่วงระหว่างเข้าร่วมการวิจัย ถ้าผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องการลี้ภัยหรือออกจากกรเข้าร่วมวิจัยก่อนที่การ

ดำเนินการวิจัยจะเสร็จสิ้นสามารถทำได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผล การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือเผยแพร่จะทำในภาพรวมของผลการวิจัยเท่านั้น หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วย

การรวบรวมข้อมูล

1. ระยะเตรียมการ (preparation phase)

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูล หลังจากได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ แล้วผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล หัวหน้างานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการ ผู้วิจัยเข้าพบผู้เข้าร่วมการวิจัยที่เป็นกลุ่มผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทั้ง 50 คน เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัย รวมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ระยะดำเนินการ (implementation phase)

2.1 ขั้นตอนที่ 1 วางแผน

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย ร่วมประชุมกลุ่มระดมสมองโดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 10 คน เพื่อระบุนโยบาย สาเหตุของปัญหาในการนิเทศการพยาบาลนอกเวลาราชการและร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว การประชุมกลุ่มระดมสมองแต่ละกลุ่มใช้เวลาประมาณ 45 นาที

2.2 ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขั้นตอนนี้ได้มีการร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้ 1) คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 2) แผนการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 3) แบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการและ 4) แบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โดยเฉพาะคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการนั้นได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ 2) หัวหน้างาน

ผู้ตรวจการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ และ 3) ประธานคณะกรรมการประกันคุณภาพการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในขั้นตอนของการปฏิบัติโดยที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้ง 50 คน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และมีการจดบันทึกและติดตามการปฏิบัติตามแผนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 สังเกต

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยประชุมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะๆ เพื่อสังเกตผลการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแผนการปฏิบัติ โดยใช้แบบประเมินคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ และแบบประเมินแผนงาน/เครื่องมือ (แบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิก/แบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญ) สำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผล

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่ร่วมกันพัฒนาและดำเนินการมาแล้ว เพื่อนำมาวางแผนการปฏิบัติในวงจรที่ 2 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการวิจัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการรวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการปฏิบัติที่ได้จากการประชุมกลุ่มนำไปวิเคราะห์โดยแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ (categorizing) และพัฒนาแนวเรื่องหรือประเด็น (themes)